

Міністерство освіти і науки України
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

Тези

**77-ї наукової конференції професорів,
викладачів, наукових працівників,
аспірантів та студентів університету**

ТОМ 2

16 травня – 22 травня 2025 р.

РИСУНОК ЯК ЕПІСТЕМОЛОГІЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ: ЗНАЧЕННЯ РИСУНКА У ФОРМУВАННІ ВІЗУАЛЬНОГО СПРИЙНЯТТЯ ТА РОЗУМІННЯ СВІТУ В ПРАЦЯХ ДЖОНА РАСКІНА

Джон Раскін, видатний англійський мистецтвознавець, письменник та соціальний критик XIX століття, залишив глибокий слід у розумінні мистецтва та його ролі в суспільстві. Його погляди, викладені в таких знакових працях, як «Сучасні художники» та особливо в навчальному посібнику «Елементи рисування», виходять далеко за межі суто естетичних міркувань. Раскін розглядав рисунок не просто як технічну навичку чи засіб художнього вираження, а як потужний епістемологічний інструмент, здатний фундаментально впливати на наше візуальне сприйняття та розуміння навколишнього світу. Ці тези мають на меті дослідити цю ключову ідею Раскіна, розкриваючи його аргументи на користь рисування як активного процесу пізнання, що формує спосіб, яким ми бачимо та інтерпретуємо реальність.

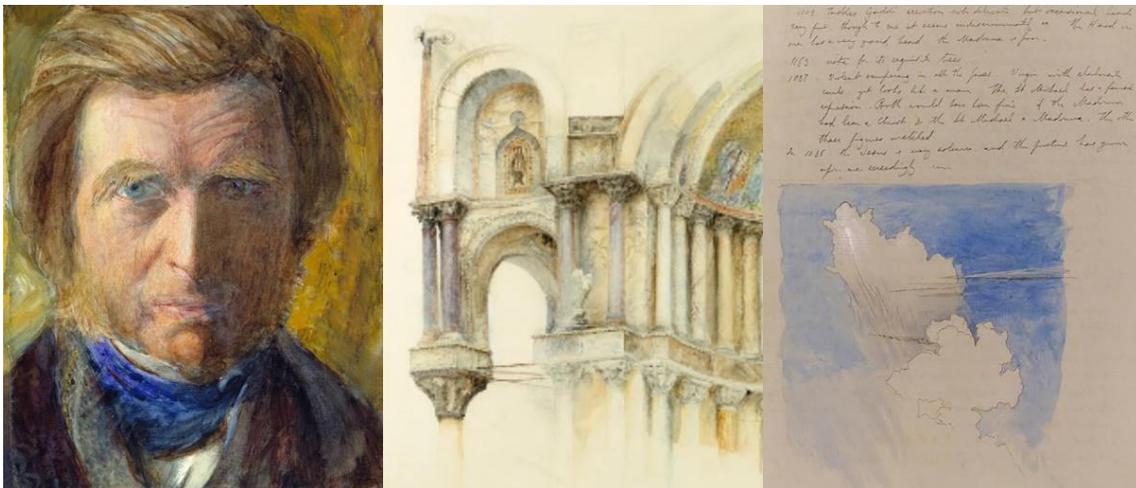

Рис. Автопортрет Джона Раскіна в блакитному платку, 1873;
Фрагмент акварелі Північно-західний ганок собору Святого Марка, Венеція, 1877;
Сторінка щоденника художника від червня 1844

Для Раскіна візуальне сприйняття є першоосною нашого розуміння світу. Він наголошував на тому, що більшість наших знань про навколишнє середовище надходить через зір. Однак, він зазначав, що наше повсякденне бачення часто є поверховим та неуважним, засліпленим упередженнями та звичними категоріями. Раскін вважав, що справжнє

пізнання світу починається з активного та усвідомленого спостереження. Саме в цьому контексті рисунок набуває особливого значення, виступаючи засобом, що спонукає до такої уважності.

На відміну від пасивного погляду, рисунок вимагає від художника інтенсивного візуального аналізу об'єкта. Процес перенесення тривимірної форми на двовимірну площину змушує ретельно розглядати кожну лінію, контур, пропорцію, співвідношення розмірів та розташування елементів. Раскін підкреслював, що художник, який малює, змушений розкласти складний об'єкт на його складові частини, виявляти приховані зв'язки та закономірності. Це не просто копіювання побаченого, а активний процес деконструкції та реконструкції візуальної інформації. Він стверджував, що саме через цей кропіткий аналіз художник починає по-справжньому «бачити» об'єкт, а не просто впізнавати його знайомі ознаки.

У своїй глибокій та багатогранній теорії мистецтва Джон Раскін вивів рисунок на рівень фундаментального епістемологічного інструменту. Він показав, що акт малювання є не пасивним копіюванням, а активним процесом спостереження, аналізу, подолання упереджень, розвитку пам'яті та уяви, фіксації знань та досягнення глибшого естетичного та емоційного розуміння світу. Його погляди на рисунок як засіб пізнання залишаються актуальними й сьогодні, нагадуючи нам про важливість уважного візуального дослідження як основи нашого знання про навколишню реальність.

УДК 061.2:7.021.2

*В.О. Пономаренко, ст. гр. 201-ФОМ
О.В. Острогляд, науковий керівник
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»*

URBAN SKETCHERS ЯК ГЛОБАЛЬНА СПІЛЬНОТА: ДОСЛІДЖЕННЯ ІДЕНТИЧНОСТІ, ПРАКТИК ТА ЦІННОСТЕЙ

Глобальна спільнота Urban Sketchers є унікальним мережевим середовищем, що об'єднує художників з усього світу навколо практики малювання з натури. Її учасники фіксують сцени повсякденного життя, передаючи атмосферу та «дух місця», в якому перебувають. В основі їх діяльності лежить маніфест, у якому вони проголошують, що «Ми